

510-1979

Stichting Gemeentelijk Cultuurfonds Jaarverslag 1979

opgericht door de
n.v. Bank voor Nederlandsche Gemeenten

Stichting Gemeentelijk Cultuurfonds Jaarverslag 1979

opgericht door de
n.v. Bank voor Nederlandsche Gemeenten

Het bestuur van de stichting

H. Roelfsema,
oud-burgemeester van Schiedam, voorzitter

Drs. A. de Boer,
burgemeester van Wisch

Mr. F. G. A. Huber,
burgemeester van Goes

Mevrouw M. C. Laan-Benders
wethouder van De Bilt

Mevrouw A. Th. de Leeuw-Mertens,
burgemeester van Eemnes

Mr. E. A. Lieftrinck,
oud-plv. thesaurier-generaal, vice-voorzitter

Dr. G. J. van der Top,
directeur van de Vereniging van Nederlandse
Gemeenten

J. Hoftijzer,
oud-adjunct-directeur van de
N. V. Bank voor Nederlandsche Gemeenten,
secretaris

Mr. N. M. Heijstek,
tweede secretaris

Secretariaat: Lange Vijverberg 10,
2513 AC 's-Gravenhage,
telefoon (070) 61 44 11

Verslag over het jaar 1979

van de Stichting Gemeentelijk Cultuurfonds,
opgericht door de N. V. Bank voor
Nederlandsche Gemeenten, te 's-Gravenhage.

Algemeen

Ter gelegenheid van haar vijftigjarig bestaan heeft de N. V. Bank voor Nederlandsche Gemeenten in 1964 het initiatief genomen tot oprichting van de Stichting Gemeentelijk Cultuurfonds. De statuten van het fonds geven als zijn doelstelling weer het verdiepen en verbreiden van de kennis van de gemeentelijke activiteiten op het gebied van cultuur en wetenschap, en het bevorderen van die activiteiten op dat gebied. Het bestuur tracht dat doel te bereiken door in de eerste plaats culturele en wetenschappelijke initiatieven te stimuleren die een algemeen gemeentelijk aspect hebben. Echter ook andere werkzaamheden op dat terrein, die in de gemeentelijke sfeer van bijzondere betekenis worden geacht, hebben de belangstelling van het stichtingsbestuur.

Voorzitter en vice-voorzitter van het bestuur worden door de bank benoemd; de vijf andere bestuursleden door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

In overleg met de Vereniging voorziet het bestuur in het secretariaat, thans gevestigd ten kantore van de bank.

Bestuur

In het begin van het verslagjaar mocht het bestuur tot zijn bijzondere voldoening vernemen dat de directie van de Bank voor Nederlandsche Gemeenten de heren H. Roelfsema en mr. E. A. Lieftrinck had herbenoemd tot respectievelijk voorzitter en vice-voorzitter en dat mevrouw M. C. Laan-Benders en de heer mr. F. G. A. Huber door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten waren herbenoemd als bestuurslid. Al deze leden van het bestuur waren per einde 1978 periodiek aftredend. Met spijt nam het bestuur kennis van de

mededeling van de heer F. R. M. Meltzer, dat deze zich genoopt zag zijn bestuurslidmaatschap per 1 december 1979 neer te leggen in verband met zijn aftreden als burgemeester en vestiging in het buitenland. Gaarne wordt ook op deze plaats uitdrukking gegeven aan dankbaarheid voor de vele goede bijdragen die de heer Meltzer leverde aan de gedachtenwisselingen binnen het bestuur. In de vacature werd voorzien toen het verslagjaar verstreken was.

Reeds in de loop van het verslagjaar mocht het bestuur bericht ontvangen van de Vereniging dat zij de heer dr. G. J. van der Top had aangewezen als opvolger van de heer mr. H. E. Phaff, die aan het einde van het verslagjaar als bestuurslid aftrad en niet herbenoembaar was.

Het aftreden van de heer Phaff is een mijlpaal van betekenis in de geschiedenis van het bestuur. Als directeur van de Vereniging was hij bij periodiek aftreden steeds herbenoembaar; hij maakte daardoor sedert de oprichting in 1964 deel uit van het bestuur. Zijn zeer brede culturele belangstelling en zijn grote bekendheid met wat er leeft op het gemeentelijke culturele terrein gaven hem de mogelijkheid tot een zeer bijzondere en vaak sterk persoonlijke inbreng in de werkzaamheden van het bestuur. Het Cultuurfonds is hem grote dank verschuldigd.

Secretariaat

In overleg met de directies van de bank en van de Vereniging werd de heer mr. N. M. Heijstek, hoofd personeelszaken van de bank, benoemd tot tweede secretaris. Daartoe werd overgegaan in het belang van een zekere continuïteit in de bezetting van het secretariaat. De huidige secretaris zal nog slechts een beperkte tijd in die functie beschikbaar zijn in verband met zijn pensionering als adjunct-directeur van de bank.

6 Ontmoetingsproject muziekscholen

In het vorige verslag werd reeds vermeld dat het bestuur, gelet op de algemene waardering welke dit project in de kringen van het muziekonderwijs ondervindt, aanleiding had gevonden te besluiten een vierde reeks van ontmoetingen te organiseren. Het gaat hierbij om bijeenkomsten per regio van leerlingen van muziekscholen, die wat hun financiering betreft in overwegende mate van gemeenten afhankelijk zijn. De voortdurende steun van de heer dr. J. Daniskas, oud-rijksinspecteur voor het muziekonderwijs, aan dit project draagt in belangrijke mate bij aan het welslagen ervan.

In het verslagjaar opende de vierde reeks met een ontmoeting op 12 mei 1979 te Weert voor de muziekscholen in Noord-Limburg; in de loop van het jaar volgden bijeenkomsten voor de regio Zuid-Limburg en de provincies Gelderland, Noord-Brabant en Overijssel, respectievelijk te Hoensbroek, Tiel, 's-Hertogenbosch en Deventer. Deze reeks wordt in 1980 voortgezet.

Zilver in gemeentelijk bezit

De werkzaamheden ten behoeve van de beschrijving en catalogisering van het zilver in bezit van de gemeenten in Zeeland, die in januari van het verslagjaar als stage-project werden voortgezet door de heer Chr. M. de Bruyn, student aan de Reinwardt-academie te Leiden (hogere beroepsopleiding museummedewerkers), werden na enige maanden in verband met zijn andere studieverplichtingen tijdelijk onderbroken. Na diens afstuderen heeft de heer De Bruyn deze werkzaamheden voortgezet doch zij konden in het verslagjaar niet worden voltooid. Zoals in het vorige verslag vermeld, ziet het bestuur de uitwerking in de provincie Zeeland als model voor mogelijke latere activiteiten elders. De tot nu toe opgedane ervaringen hebben geleerd dat dit werk, nog vóórdat over publikatie

van de resultaten kan worden gedacht, bijzonder tijdrovend en veelomvattend is. Dit heeft binnen het bestuur de vraag doen opkomen of voortzetting in andere regio's praktisch mogelijk zal zijn. Vooreerst worden de resultaten van de proef-uitwerking in Zeeland afgewacht.

Ambtsketens van burgemeesters in Nederland

Dit door ons fonds uitgegeven boekwerk is het resultaat van een studie van mevrouw drs. B. ter Molen-den Outer en is opgedragen aan wijlen mr. dr. K. F. O. James, oud-burgemeester van Gouda, die tijdens en na zijn bestuurslidmaatschap sterk voor een dergelijke studie heeft geijverd. In de loop van de maand november kon het eerste exemplaar van het rijk geïllustreerde boek door de oud-voorzitter, mr. H. A. M. T. Kolfshoten, die was vergezeld van voorzitter en secretaris van het bestuur, worden aangeboden aan mevrouw James-van der Hoop te Doorn. Het fonds heeft aan alle gemeentebesturen in Nederland een exemplaar van het boek aangeboden; overigens is het bij het secretariaat tegen betaling van een kleine vergoeding verkrijgbaar.

Premie-toekenning werkstukken

Ook in het verslagjaar heeft het bestuur premies, en publikatie van gepremieerde inzendingen voor rekening van het fonds, in het uitzicht gesteld voor dissertaties, scripties en dergelijke werkstukken die van bijzondere wetenschappelijke en/of praktische betekenis kunnen worden geacht voor het gemeentewezen. Aan het einde van het jaar 1979 waren vijf inzendingen ter beoordeling ontvangen. De in 1978 ontvangen elf inzendingen werden beoordeeld door een commissie, bestaande uit de heren dr. S. O. van Poelje (voorzitter), mr. L. G. van Reijen en mr. R. Streng. Overeenkomstig het

advies van deze commissie besloot het bestuur een premie te verbinden aan de volgende vier werkstukken:

G. J. Bakker	– De inrichting van de gemeentebegroting
F. M. J. Hendrickx	– Complementair bestuur en planning
F. A. M. van der Ham	– Besluitvormingsprocedures bij de stadsvernieuwing
H. Q. Meijer	– Woningdifferentiatie en stadsvernieuwing in Amsterdam.

De premies werden op 27 juni 1979 door de voorzitter van het fonds uitgereikt tijdens een daartoe belegde bijeenkomst met een wat feestelijk karakter ten kantore van de Bank voor Nederlandsche Gemeenten. Eén van de inzenders moest daarbij helaas ontbreken.

De omvang en de inhoud van respectievelijk het derde en vierde werkstuk, die in enig verband met elkaar kunnen worden gezien, zijn aanleiding geweest tot intensief overleg tussen het bestuur en de beoordelingscommissie alvorens tot toekenning van een premie werd besloten.

In de gepubliceerde voorwaarden van inzending is het begrip 'beknopt' gehanteerd, zonder dat nader te definiëren. Het werkstuk van de heer Van der Ham was van zodanige omvang dat publikatie het fonds voor praktische moeilijkheden zou plaatsen. Besloten werd dat in overleg tussen de auteur en een lid van de beoordelingscommissie de inzending ten behoeve van de publikatie zou worden bekort. Dat overleg voerde tot een door het bestuur aanvaard resultaat.

De inhoud van het werkstuk van de heer Meijer was aanleiding tot diepgaand beraad over de verantwoordelijkheid van het bestuur voor de publikatie ervan in verband met een naar zijn oordeel op sommige punten te emotionele benadering van het onderwerp. Zonder die

verantwoordelijkheid uit de weg te gaan meende het bestuur in het 'ten geleide' bij de publikatie te moeten wijzen op zijn bedenking in dit opzicht, die echter geen overwegend bezwaar tegen een premietoekenning werd geacht, en te moeten stellen dat de in het gepremieerde werkstuk tot uiting gebrachte meningen, geponeerde stellingen e.d. voor rekening van de schrijver blijven.

Deze ervaringen zijn voor het bestuur aanleiding geweest de voorwaarden voor inzending zodanig aan te passen dat het begrip 'beknopt' een nadere definitie heeft verkregen en dat in de toekomst de mogelijkheid bestaat van publikatie af te zien, ondanks de premietoekenning.

Archeologisch onderzoek in historische stadskernen

Op verzoek van de Rijksdienst voor het oudheidkundig bodemonderzoek zijn, in opdracht en voor rekening van het fonds, een tweetal studenten-medewerkers onder leiding van die dienst reeds geruime tijd belast met het verzamelen en uitwerken van gegevens betreffende archeologisch onderzoek in Nederlandse historische stadskernen. Deze werkzaamheden zouden op 1 oktober van het verslagjaar eindigen. Genoemde rijksdienst heeft het fonds om verlenging van zijn medewerking verzocht om de verkregen gegevens, die op rond 200 gemeenten in ons land betrekking hebben, te publiceren. Gelet op het praktisch en wetenschappelijk belang van een dergelijke publikatie heeft het bestuur op dat verzoek positief gereageerd en de beide medewerkers nog zes maanden ter beschikking van de Rijksdienst gesteld. Daarbij heeft het die dienst verzocht de publikatie aan alle gemeenten in ons land toe te zenden, onder aanbidding de verzendkosten voor rekening van het fonds te nemen.

8 Tentoonstelling gemeentelijk drukwerk

Het fonds heeft zich in de loop van 1978 op basis van een voorlopige begroting bereid verklaard de kosten te dragen van een tentoonstelling betreffende gemeentelijk drukwerk, die in het tentoonstellingencircuit van de Dienst verspreide rijkscollecties zou kunnen worden opgenomen. Zoals reeds in het vorig jaarverslag werd aangegeven zou dit plan niet in het verslagjaar 1979 kunnen worden aangevat.

Landelijke tentoonstelling problematiek kleine kernen

Deze mede met financiële steun van het fonds voorbereide tentoonstelling omtrent de onderscheiden aspecten van leefbaarheid in de kleine kernen, heeft de vorm van een 'wandmap' en is in 2.000 exemplaren vervaardigd. De wandmap bestaat uit twee delen. Het eerste gedeelte behandelt de problemen van de kleine kernen in het algemeen. Het tweede gedeelte is per provincie verschillend en richt zich uitsluitend op de problemen in de betreffende provincie. De tentoonstelling startte 3 januari in Zuid-Holland. Hoewel het in het voornemen lag per provincie een map samen te stellen moest vanwege het kostenaspect volstaan worden met acht provincies. In al deze provincies loopt de tentoonstelling nog steeds.

De vestingwerken van Maastricht

Een studie van de heer L. J. Morreau betreffende de vestingwerken van Maastricht, waarvan de uitgave in de serie Maastrandse Monografieën door het fonds in 1978 financieel werd gesteund, is in de loop van 1979 gepubliceerd onder de titel 'Bolwerk der Nederlanden'.

Schrift- en schrijfmachinemuseum Tilburg

Op verzoek van het gemeentebestuur van Tilburg is financiële steun verleend ten behoeve van de verwerving van een collectie schrijfmachines uit de vorige eeuw, ten behoeve van genoemd museum. Hoewel het bestuur deze steun niet geheel tot het terrein van het fonds kon rekenen, meende het in dit geval – gelet op de betekenis die de schrijfmachine heeft gehad voor de administratie in het algemeen – toch tot steun te mogen besluiten.

Geef kunst de ruimte

Ingewilligd werd een aanvraag om steun van de Culturele Raad Friesland voor een tentoonstelling over kunst en omgeving, in het bijzonder gericht op het noorden van het land. Daarbij werd overleg geadviseerd met de Stichting Kunst en Bedrijf te Amsterdam en werd de voorwaarde gesteld dat van elk van de drie noordelijke provincies eveneens financiële steun zou worden ontvangen. Aan die voorwaarde werd voldaan.

Naar één gemeentewet

Er werd positief gereageerd op een verzoek van een medewerker van de faculteit voor rechtsgeleerdheid van de rijksuniversiteit van Groningen om financiële steun voor de publikatie van de bundel 'Naar één gemeentewet'. In de bundel zal historisch materiaal, het basismateriaal voor de gemeentewet, dat thans niet of zeer moeilijk kan worden geraadpleegd, worden bijeengebracht.

Tentoonstelling van werk van de beeldhouwer Walter Pompe

Er werd een bijdrage toegezegd aan de Stichting museum voor religieuze kunst te Uden in de kosten van een tentoonstelling van werken van de destijds in Antwerpen levende Zuidnederlandse beeldhouwer Walter Pompe.

Hoewel het bestuur van mening is dat deze steun de grenzen van zijn werkterrein overschrijdt, heeft het bij wijze van uitzondering tot deze steun besloten, o.a. lettend op de belangrijke plaats welke de religieuze kunst in Noord-Brabant inneemt.

Fotopanelen van de tentoonstelling Stedenspiegel

Het fonds is in het bezit van 25 fotopanelen van de in 1964 op initiatief van de Bank voor Nederlandsche Gemeenten gehouden tentoonstelling Stedenspiegel. Deze panelen geven een goed overzicht van de vorming van de lokale gemeenschappen in Nederland en hun historische ontwikkeling tot de positie die de gemeenten thans innemen. Deze panelen worden door de stichting gratis beschikbaar gesteld ten behoeve van tentoonstellingen in scholen, gemeenschapscentra e.d.

Andere thema's

In het verslagjaar moest het bestuur in bijna twintig gevallen negatief reageren op verzoeken om financiële steun voor projecten die niet of onvoldoende wortel hadden in de gemeentelijk culturele sfeer in algemene zin. Vaak zijn deze projecten op zich zelf zeer aantrekkelijk en kan er veel begrip voor worden opgebracht dat zij de nodige aandacht krijgen, doch het fonds kan zich slechts terughoudend opstellen ten aanzien van activiteiten die hoofdzakelijk van plaatselijke

betekenis zijn, geen duidelijke relatie hebben met een algemeen aspect van de gemeentelijke culturele sfeer en ook overigens niet van bijzondere betekenis zijn.

Het bestuur wil ook thans weer dank brengen aan degenen die desgevraagd bereid zijn hun deskundigheid ter beschikking van het fonds te stellen. De medewerking, die vaak moet worden gevraagd, wordt steeds in ruime mate verkregen, waarvoor het bestuur zeer erkentelijk is.

Ook aan het slot van dit verslag wil het bestuur bijzondere dank uiten aan de N.V. Bank voor Nederlandsche Gemeenten, die langs verschillende wegen het werk van de stichting stimuleert en mogelijk maakt. Meer specifiek mag het bestuur hier gewagen van een ruimhartige reactie, toen in de loop van dit jaar onder de aandacht van de bank moest worden gebracht dat enkele regelmatig terugkerende activiteiten een zwaar beslag legden op de middelen van het fonds. Het bestuur weet zich door een dergelijke reactie zeer gesteund in de uitvoering van zijn werkzaamheden.

Augustus 1980

Balans per 1 januari 1980

10

	01-01-1980	01-01-1979
N. V. Bank voor Nederlandsche Gemeenten:		
depositorekening	f 510.000,—	f 550.000,—
rekening-courant	54.302,67	75.669,43
Interest	8.354,82	4.529,14
Debiteuren	646,38	943,92
Voorraad boeken	12.045,37	1.368,25
	<u>f 585.349,24</u>	<u>f 632.510,74</u>

Rekening van baten en lasten over 1979

	1979	1978
Algemene kosten	f 18.796,23	f 21.156,60
Kosten diverse projecten	232.418,74	163.345,25
	<u>f 251.214,97</u>	<u>f 184.501,85</u>

	01-01-1980	01-01-1979	11
Vermogen	f 401.128,09	f 440.689,53	
Voorziening projecten	77.558,96	112.750,—	
Crediteuren	106.662,19	79.071,21	
	<u>f 585.349,24</u>	<u>f 632.510,74</u>	

	1979	1978
Bijdrage N. V. Bank voor Nederlandsche Gemeenten	f 150.000,—	f 100.000,—
Interest	49.653,53	36.064,33
Te verwachten opbrengst verkoop boeken	12.000,—	943,92
Voorziening projecten, vrijgevallen	—,—	20.000,—
Nadelig saldo	39.561,44	27.493,60
	<u>f 251.214,97</u>	<u>f 184.501,85</u>

Projecten

12

	voorzieningen 01-01-1979 (gereserveerd)	uitgegeven in 1979 t.l.v. de reserve
Ontmoetingen leerlingen muziekscholen	f 10.000,—	f 10.000,—
Zilver in gemeentelijk bezit	30.000,—	7.737,19
Restauratie collegezaal Thorbecke	8.000,—	—,—
Premie-toekenning werkstukken	25.000,—	25.000,—
Oudheidkundig bodemonderzoek	6.000,—	6.000,—
Ambtsketens burgemeesters in Nederland	30.000,—	30.000,—
Tentoonstelling gemeentelijk drukwerk	—,—	—,—
Incidentele steunverleningen		
Bolwerk der Nederlanden	3.750,—	3.750,—
Geef kunst de ruimte	—,—	—,—
Schrijfmachinemuseum Tilburg	—,—	—,—
Tentoonstelling Walter Pompe	—,—	—,—
Naar één gemeentewet	—,—	—,—
	<u>f 112.750,—</u>	<u>f 82.487,19</u>

uitgegeven in 1979 t.l.v. baten en lasten	nieuwe reserveringen	lasten voor 1979	voorzieningen 01-01-1980	13
f 27.203,85 —,— —,— 64.196,70 16.000,— 66.222,04 —,—	f 18.796,15 —,— —,— 5.000,— 6.000,— —,— 10.000,—	f 46.000,— —,— —,— 69.196,70 22.000,— 66.222,04 10.000,—	f 18.796,15 22.262,81 8.000,— 5.000,— 6.000,— —,— 10.000,—	
—,— 9.000,— 2.500,— —,— —,—	—,— —,— —,— 2.500,— 5.000,—	—,— 9.000,— 2.500,— 2.500,— 5.000,—	—,— —,— —,— 2.500,— 5.000,—	
f 185.122,59	f 47.296,15	f 232.418,74	f 77.558,96	

Publikaties

14 Bij het secretariaat zijn nog verkrijgbaar de navolgende publikaties:

Bewoonbaar of onbewoonbaar – uitgave 1969 gratis
Samenvatting van een gedachtenwisseling omtrent de problematiek van de verstedelijking van ons land.

Van stads- en plattelandsbestuur naar gemeentebestuur – uitgave 1973 f 44,25
Mr. M. J. V. A. Kocken volgt in dit handboek de ontwikkeling van het stads- en plattelandsbestuur uit het midden van de achttiende eeuw tot aan het gemeentebestuur van de gemeentewet-1851.

Ambtsketens van burgemeesters in Nederland – uitgave 1979 f 24,50
Mevrouw drs. B. ter Molen-den Outer.

Verkrijgbaar bij de Uitgeverij van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Nassaulaan 12, 's-Gravenhage:

Hoeveel het was... en hoe weinig, drieëndertig notities bij het gemeentelijk cultuurbeleid – uitgave 1974 f 12,75
Mr. A. F. Kamp schetst ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de Stichting Gemeentelijk Cultuurfonds in zijn notities een beeld van de ontwikkeling van de culturele taak van de gemeente.

Recallrecht in het licht van de representatie¹⁾ – uitgave 1978 f 10,—
A. C. P. van den Broek.

Enige privaatrechtelijke aspecten van de gemeentelijke onroerend-goedbelastingen¹⁾ – uitgave 1978 f 10,—
J. P. Kruijmel.

De inrichting van de gemeentebegroting¹⁾ – uitgave 1979 f 10,—
G. J. Bakker.

Complementair bestuur en planning¹⁾ – uitgave 1979 f 15,—
F. M. J. Hendrickx.

Besluitvormingsprocedures bij de stadsvernieuwing¹⁾ – uitgave 1979 f 20,—
F. A. M. van der Ham.

Woningdifferentiatie en stadsvernieuwing in Amsterdam¹⁾ – uitgave 1979 f 15,—
H. Q. Meijer.

¹⁾ Door de Stichting Gemeentelijk Cultuurfonds gepremieerde en gepubliceerde scriptie.

De volgende uitgaven werden door de Stichting Gemeentelijk Cultuurfonds financieel gesteund:

Technieken in de beeldende kunst (1971)
Uitgave Stichting Kunst en Bedrijf.

Het rijkskamergerecht en de Nederlanden (1972)
door dr. P. L. Nève
Uitgave Koninklijke Van Gorcum & Comp. B. V. te Assen.

Het dagboek van de burgemeesterszoon Willem Jansz Verwer (1973)
Uitgave gemeente Haarlem.

Sociaal-democratische gemeentepolitiek in katholiek Nijmegen 1894-1927 (1974)
door dr. P. F. Maas
Uitgave drukkerij gebr. Janssen B. V. te Nijmegen.

Klein geld – grof geld, munten van de Nederlandse steden (1974)
door dr. H. Enno van Gelder
Eigen uitgave; niet meer verkrijgbaar.

Holland op zijn smalst (heruitgave - 1975)
door Victor de Stuers
Uitgave Unieboek B. V. Bussum.

Dorp in Drenthe (1975)
door Jo Boer
Uitgave Boompers drukkerijen B. V. te Meppel.

De gemeentelijke uitgaven voor culturele doeleinden (1975)
Eigen uitgave; niet meer verkrijgbaar.

Geschrift en getal (1976)
door dr. S. Hart
Uitgave Historische Vereniging Holland.

Planning van een woonwijk als politieke, administratieve en stedenbouwkundige opgave (1976)
Uitgave SISWO te Amsterdam.

De stadsrekeningen van Zutphen van 1364 - 1445/46 (3 delen - 1977)
door R. Wartena
Uitgave Gemeente-archief Zutphen.

Kunst en omgeving (1977)
Uitgave Stichting Kunst en Bedrijf.

De burgemeester in deze tijd (1978)
door W. Derksen en H. Roelfsema
Uitgave Nederlands Genootschap van Burgemeesters.

In 't land van belofte: in de nieuwe stadt (1978)
Ideaal en werkelijkheid van de stadsuitleg in de Republiek, 1580-1680, door Ed Taverne.
Uitgave Gary Schwartz, Maarssen.

Monument en samenleving (1975)
Uitgave Raad der Europese Gemeenten.

Monument en binnenstad (1976)
Uitgave Raad der Europese Gemeenten.

Monument en landelijk gebied (1978)
Uitgave Raad der Europese Gemeenten.

De criminele vonnisboeken van Leiden 1533-1811
door H. M. van der Heuvel (1977-1978)
Uitgave Rijnland, tijdschrift voor sociale genealogie en streekgeschiedenis voor Leiden en omstreken.

Bolwerk der Nederlanden (1979)
door L. J. Morreau
Uitgave Koninklijke Van Gorcum & Comp. B. V. te Assen.